

Мировська Анна Всеволодівна,
*професор кафедри криміналістики та судової медицини,
Національної академії внутрішніх справ кандидат
юридичних наук, доцент*

КОНЦЕПТУАЛЬНІ ЗАСАДИ ВИКОРИСТАННЯ СПЕЦІАЛЬНИХ ЗНАНЬ ПРИ РОЗСЛІДУВАННІ ФАЛЬШИВОМОНЕТНИЦТВА

Вітчизняний економічний та соціально-політичний розвиток характеризується істотним реформуванням усіх сторін життєдіяльності суспільства та держави. Реалізація такого курсу має призвести до підвищення ефективності та результативності діяльності правоохоронних органів з виявлення, розслідування та розкриття злочинів, а також до зниження рівня злочинності.

Водночас, аналіз статистичних даних свідчить про збереження тенденції до зростання злочинності у пріоритетних напрямках економічного ладу нашої держави, зокрема у межах формування і функціонування грошової системи України. Не дивлячись на заходи, що вживаються державою, кардинальних змін у боротьбі зі злочинністю у цій сфері не спостерігається, внаслідок наявності численних та складних причин, які сприяють розвитку цього негативного явища. Не є винятком, у даному випадку є і такий вид злочину як фальшивомонетництво.

Особливе місце у системі засобів і прийомів боротьби з фальшивомонетництвом належить спеціальним знанням. Враховуючи, зміни чинного законодавства та відомчої нормативно-правової бази у межах реформування системи МВС України та створення Національної поліції України, виникає необхідність наукового аналізу сучасних проблем та перспектив використання спеціальних знань при розслідуванні фальшивомонетництва [2, с.118].

Важливою рисою спеціальних знань у кримінально-процесуальному значенні є мета їх використання. Вони застосовуються, в установленому законом порядку, для доказування злочинів, пов'язаних з виготовленням, зберіганням, придбанням, перевезенням, пересиланням, ввезенням в Україну з метою збуту або збутом підроблених грошей, державних цінних паперів чи білетів державної лотереї - тобто фальшивомонетництвом, а також для непроцесуального застосування під час проведення оперативно-розшукових заходів з метою попередження, документування та розкриття фальшивомонетництва [1, с.171]. Крім того, метою застосування спеціальних знань також є сприяння слідчим підрозділам Національної поліції у процесі збирання інформації, яка має доказове значення для розслідування або попередження кримінального правопорушення [4, с.339].

Зміст спеціальних знань у розслідуванні фальшивомонетництва складається з чотирьох категорій: сутності спеціальних знань, які використовуються при розслідуванні фальшивомонетництва, початку залучення фахових знань у процес розслідування, формування інституту спеціальних знань у розслідуванні злочинів та його удосконалення [5, с.127].

Таким чином, сутність застосованих при розслідуванні фальшивомонетництва спеціальних знань, зводиться до сукупності неодноразово апробованих наукових знань, практичних вмінь та навичок, які сформувалися під час отримання загальної та професійної освіти, досвіду роботи за спеціальністю та які можна використати відповідно до процедурних правил кримінального процесуального закону для вирішення його завдань.

Аналіз чинного законодавства, наукових джерел, а також статистичних показників практичної діяльності слідчих та працівників Експертної служби дає змогу виділити основні напрямки підвищення ефективності використання спеціальних знань, до них слід віднести: законодавче забезпечення використання спеціальних знань, відповідно до потреб практики розслідування злочинів; науково-методичне забезпечення використання спеціальних знань слідчих, інспекторів-криміналістів та працівників Експертної служби; забезпечення експертних підрозділів фахівцями високої кваліфікації і в достатній кількості; підвищення рівня техніко-криміналістичної підготовки й оснащення правоохоронних підрозділів; створення слідчо-оперативних груп, до складу яких залучається спеціаліст, який бере участь у подальшій роботі з розслідування конкретного злочину; поінформованість слідчих щодо можливостей традиційних і

нових видів досліджень; організацію чіткої взаємодії між спеціалістами- криміналістами і слідчим при проведенні слідчих (розшукових) дій.

Список використаних джерел:

1. Мирівська А.В. Особливості підготовки та призначення експертиз грошових знаків і цінних паперів при розслідуванні фальшивомонетництва / А. В. Мирівська // Науковий вісник Херсонського державного університету. - Серія юридичні науки. - № 5: том 3-2014. - С.170-173.
2. Мирівська А. В. Поняття використання спеціальних знань у ході розслідування фальшивомонетництва / А. В. Мирівська // Боротьба з організованою злочинністю і корупцією (теорія і практика). - 2011. - № 2-3 (2526). - С. 115-122.
3. Зинин А. М. Участие специалиста в процессуальных действиях / А. М. Зинин. - М. : Проспект, 2011. - 160 с.
4. Тимчишин А. М. Особливості взаємодії слідчого зі спеціалістами при розслідуванні фальшивомонетництва / А. М. Тимчишин // Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ. - 2011. - № 1(2). - С. 336343.
5. Яремчук В. О. Функції та форми участі спеціаліста під час проведення слідчих дій / В. О. Яремчук. - 2010. - Вип. 10. - С. 123-130.